

dövastidning 2:2015

A woman with dark hair and glasses is smiling and holding a white cane. She is wearing a grey cardigan over a black top. The background is dark with stage lights, including a bright green light and two red lights.

**Teateraktuella Sarah
om livet som dövblind**

Hotat språk i Finland

**Fransk filmsuccé
både roar och upprör**

Dags för dövblindmedvetande

I höstas var min dövblinda vän, Emil, och jag på en veckoslutsresa i Madrid. Han bar en vit käpp när vi gick runt i staden. Det var komiskt att se hur snabbt folk flyttade på sig och puttade bort sitt sällskap för att bereda väg för oss när vi närmade oss dem. För vännen var det skönt att kunna ta sig fram utan att behöva kroka med någon – han blev inte trött lika fort. Tidigare brukade han slå följe bakom mig och andra när vi promenerade eftersom han inte hade någon vit käpp med sig, vilket var ansträngande för honom. Nu är käppen honom kär.

För Sarah Remgren, som är aktuell med pjäsen "Jag är Sarah" om sitt liv som dövblind, är det likadant. Tidigare skämdes hon över att ha en vit käpp. Nu är käppen värdefull för henne och hon är öppen med sin dövblindhet. Det är en lättnad för henne. Hon tycker att det är dags för att sprida kunskap om dövblindmedvetande, som en fortsättning på det kända begreppet dövmedvetande. "Ni döva har ju för länge

sedan slutat skämmas för att ni är döva. Nu är det dags för oss dövblinda att sluta skämmas", säger hon. Läs porträttet av henne på **sidorna 16-17**.

Vi på DT har även tagit en närmare titt på det finlandssvenska teckenspråket. Antalet finlandssvenska teckenspråkiga har minskat betydligt på senare tid. I ett led att lyfta fram teckenspråket och finlandssvenskarna som minoritet sätter Teatteri Totti upp pjäsen "Den sista blomman", som visas i både Finland och Sverige. En både humoristisk och sorglig föreställning utlovas. Läs mer på **sidorna 10-13**.

Nu i vår planerar vi på DT att tillgänglighetskolla hörselverksamheterna i landet. Vi tar reda på hur snabbt man kan få ett nytt hjälpmedel, t.ex. en väckarklocka, när den gamla har gått sönder eller få sitt hjälpmedel lagat. Det är allvarligt särskilt om man inte kan bli väckt när ens baby skriker eller om det brinner. Hör gärna av dig till oss och berätta om hur det fungerar hos din hörselverksamhet. Vi har tystnadsplikt. Mejla till: **redaktionen@dovastidning.se**

Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
ANSVARIG UTGIVARE OCH REDAKTÖR

Redaktionen tycker till

Antagen teckenspråkslag. Den finska riksdagen har antagit en teckenspråkslag. Det betyder att finska myndigheter måste ta större hänsyn till finska och finlandssvenska teckenspråksanvändare och att de får rätt till service på sitt teckenspråk. Det är en glädjande nyhet.

Teckenspråksgestaltad schlager. Tommy Krångh var en av fem som teckenspråksgestaltade melodifestival-finalen och hans gestaltning har blivit uppmärksammas av miljontals människor över hela världen och det tycker vi är väldigt roligt. Vid Eurovision Song Contest-finalen i Wien i maj kommer låtarna också att teckenspråksgestaltas, dock på internationella tecken. Äntligen!

Flygplanskrasch i Alperna. Flygkatastrofen den 24 mars 2015 i franska alperna krävde 150 liv och det tycker vi är fruktansvärt. En tröst är att risken att man förolyckas i en flygplanskrasch är mycket liten. Risken är på 1:11 miljoner. Det betyder att om man statistiskt sett flyger varje dag med något av de större flygbolagen tar det 29 000 år innan man är med om en flygplansolycka.

TIDSKRIFT FRÅN SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 2/2015

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skräddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp:
Nr 3: 17 april
Nr 4: 5 juni
Nr 5: 14 aug
Nr 6: 25 sep
Nr 7: 30 okt
Nr 8: 27 nov

Utgivning:
7 maj
25 juni
3 sep
15 okt
19 nov
17 dec

REDAKTION:
Dövas Tidning
Rissneleden 138, 5 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Ansvarig utgivare och redaktör:
Niclas Martinsson
073 833 30 60 (sms)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Reporter: Moa Gårdenfors
072 858 12 34 (sms)
moa.gardenfors@dovastidning.se
Form: Annalena Sandgren, Formligen.se
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsfoto: Niclas Martinsson

PRENUMERATION:
prenumeration@dovastidning.se
Bildtel:
agneta.skagerstrand@sip.omnitor.se
SDR, Agneta Skagerstrand
Box 300
793 27 Leksand
Prenumerationspris: 350 kr/år
Utebliven tidning: kontakta
prenumeration@dovastidning.se

Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:
Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
0506 300 58 eller 0730 562 169
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5000 ex
Tryck: April, 2015
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

dovastidning.se

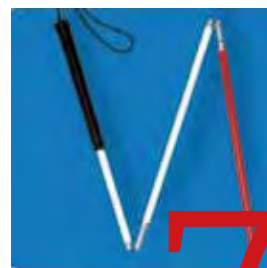
AKTUELLT

4

AKTUELLT

6

I KORTHET

7

SIGNERAT:
YLVA BJÖRKLUND

9

FINLANDS-
SVENSKAR

10

TEATTERI
TOTTI

13

SARAH
REMGREN

16

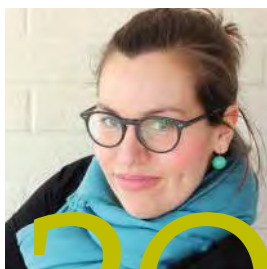
5 FRÅGOR
OM SVT

18

SPORT:
INNEBANDY

19

UNG

20

FÖRBUNDS-
NYTT

22

INSÄNDARE

24

Louane Emera fick Césarpriset Bästa kvinnliga framtidslöfte för sin roll.

Luca Gelberg spelar döv son och Karin Viard döv mamma i familjen.

Fransk filmsuccé utan döva

Familjen Bélier blev en enorm succé i hemlandet Frankrike när den hade biopremiär i julas. Över sex miljoner fransmän har sett den. Men bland döva är åsikterna delade. Anledningen är att de döva föräldrarna i familjen spelas av hörande. DT har pratat med döva fransmän om filmen, som nu visas för fullt på svenska biografer.

Familjen Bélier har i media blivit etiketterad som en må bra-film i klass med franska filmer som Amelie från Montmartre och En oväntad vänskap. Bélier är en bondfamilj där alla är döva förutom den 16-åriga dottern Paula, som är coda (hörande barn till döva). Vi får följa deras vardag där de tar hand om sina kor och säljer ostar på marknad med mera. Paula fungerar som familjens tolk, till exempel när föräldrarna vill veta vad ett otextat tv-program handlar om och när de får telefonsamtal.

När Paula tar musiklktioner i skolan upptäcker hennes lärare att hon har en fantastisk sångröst och därför uppmanar han henne att söka till en musikskola i Paris. Hon ställs inför ett svårt val: stanna kvar hos sin familj på landet eller komma in på drömutbildningen.

Föräldrarna spelas av Karin Viard och Francois Damians och dottern av Louane Emera. De har enligt regissören Eric Lartigau lärt sig franskt teckenspråk i mellan fyra och sex månader inför inspelningen.

– Regissören ville ha med berömda hörande skådespelare i tron att filmen skulle få mer uppmärksamhet, säger Jean-Yves Augros, ansvarig för den kulturella verksamheten vid International Visual Theatre å Emmanuelle Laborit vägnar. Hon är en känd döv skådespelare i Frankrike och är även chef för IVT.

Emmanuelle Laborit blev inte förvånad när hon såg att föräldrarnas och dotterns teckenspråk var uppenbart inövat.

– En i produktionsteamet bakom Familjen Bélier tog kontakt med oss och frågade om vi kunde ställa upp som teckenspråklärare. Vi sa nej och förklarade att de istället skulle ha döva och coda-skådespelare, berättar Jean-Yves Augros.

Teamet hittade dock till sist en döv lärare. I ett Bakom kulisserna-klipp kan man se hur han lär ut teckenspråk till skådespelarna och rättar till Karin Viards handform.

Den döva brodern Quentin, spelad av Luca Gelberg, är döv i verkligheten. I filmen har han en biroll och tecknar bara lite.

– Det är olyckligt, säger Jean-Yves Augros, som berättar att bland döva och hörselskadade finns två läger:

– Medan det ena lägret är negativt till de hörande skådespelarnas teckenspråksinsatser tycker de andra att det är positivt att filmen lett till att många hörande vill lära sig teckenspråk.

På frågan om det verkligen stämmer att coda-barn i dagens Frankrike måste hjälpa sina döva föräldrar så mycket svarar Jean-Yves Augros: ja, det är vanligt. Långtifrån alla tv-program är textade. Förmedling via bild- och texttelefon är inte lika utvecklat som i Norden.

Kamel Ben Kahia, döv teckenspråklärare bosatt utanför Paris, var en av dem som gillade filmen. Han uppskattar att se en positiv film om döva som inte är rädda för att ta för sig. Och han menar att det kan antas trovärdigt att en döv bondfamilj har ett annat teckenspråk än döva i storstäder.

– När en gående och seende skådespelare spelar blind eller rullstolsburen reagerar vi inte. Men varför reagerar vi när hörande spelar döva?

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: SCANBOX

dt Läs recensionen av filmen på dovastidning.se

Skådespelarna Stephanie Noguerras, Vanessa Marano, Sean Berdy, B.K. Cannon och Ryan Lane.

Skådespelarna från Switched at birth är eniga:

Döva roller ska spelas av döva

Switched at birth är en populär amerikansk tv-serie som handlar om två tonårstjejer som förväxlas vid födseln och växer upp med "fel familj". När de blir tonåringar upptäcks misstaget och familjerna får kontakt med varandra. Vid återföreningen visar det sig att den ena dottern är döv, så hennes biologiska familj får lära sig teckenspråk. I serien finns döva roller som till skillnad från familjen Bélier faktiskt spelas av döva.

Tv-serien har funnits sen 2011. Den har flera döva rollfigurer och alla spelas av döva/hörselskadade skådespelare. DT har varit i kontakt med tre av dem: Stephanie Noguerras, Ryan Lane och Daniel N Durant. De är alla eniga om att de inte tycker att det är rätt att hörande spelar döva roller. Det är enligt dem omöjligt för en hörande person att trovärdigt kunna spela döv.

– En vit skådespelare skulle aldrig spela en svart person, det skulle bara vara olämpligt. Här kan man se en parallell när en hörande spelar döv, säger Daniel N Durant.

Anledningen till att vissa filmer anställer hörande som spelar döva kan enligt Stephanie Noguerras vara att de har en smal budget. Därför skulle det bli billigare att anlita en hörande skådespelare istället. Eller så kan det bero på att produktions-teamet är oroligt för att det skulle bli för komplicerat med en döv skådespelare.

– Teamet bakom filmen Medias anställde en hörande skådespelare till en döv karaktär, trots att vi förklarade hur olämpligt det var med en hörande skådespelare. Men så envisades regissören med att ha just den hörande skådespelaren i fråga eftersom hon blivit nominerad till en Oscar tidigare, berättar Daniel N Durant.

– Även om det är en mycket duktig skådespelare kan hen ändå inte lära sig teckenspråk på kort tid. Ingen hörande skådespelare kan någonsin spela en döv karaktär, säger Stephanie Noguerras.

– Som vi alla vet så finns det inte så många roller för döva skådespelare, och så fort en sådan chans ges så är det väldigt svårt att få den när en hörande skådespelare kommer in i bilden, och så får vi döva inte ens någon chans att komma till audition, säger Ryan Lane.

Stephanie Noguerras upplever att kommunikationen i teamet bakom Switched at birth är positiv eftersom de alltid har teckenspråkstolkare på plats.

– Kommunikationen är jätteviktig för vi behöver alla uttrycka våra behov och problem. Alla i teamet är mycket vänliga, vilket är ett plus, berättar hon.

Ryan Lane berättar att förutom teckenspråkstolkarna som alltid finns på plats, har de lärt produktionsteamet amerikanskt teckenspråk.

– Döva skådespelarna använder också rösten och kroppsspråk för att kommunicera med teamet, säger han.

Det genomsnittliga Switched at birth har fått har bidragit till stor uppskattning hos döva, hörselskadade och hörande. Daniel N Durant upplever också att många hörande tittare blir så intresserade att de vill lära sig teckenspråk.

– Jag tror att många hörande tittare blir väldigt nyfikna och förtjusta när de får se de döva karaktärerna, säger han.

– Vi strävar efter att inspirera andra i hela världen och även vara goda förebilder. Allt fler hörande personer lär sig teckenspråk och det tycker vi är väldigt roligt. Döva håller långsamt och stadigt på att få möjligheter, avslutar Stephanie Noguerras.

TEXT: MOA GÄRDENFORS FOTO: ABC FAMILY

Manilla först ut med förstelärare

Manillaskolan är den första specialpedagogiska skolan som har anställt förstelärare på sin skola. En förstelärare innebär att man till exempel stöder och handleder andra lärare, tipsar och ger råd, och inspirerar andra att undervisa på ett pedagogiskt sätt. För att man ska kunna bli en förstelärare ska man bland annat ha minst fyra års erfarenhet i läraryrket, visat en särskilt god förmåga att se elevernas behov, förbättrat deras studieresultat och ha ett stort intresse för att utveckla undervisningen.

Monica Basilier-Braennstroem och Åsa Helmersson är Manilla-skolans första förstelärare. De har båda många års erfarenhet i läraryrket. Monica är legitimerad lärare i naturorienterande ämnen och matematik, och Åsa i språk. När tjänsten annonserades ut våren 2014 tvekade ingen av dem att söka tjänsten.

Det var först i januari 2015 som båda började som förstelärare. Det finns ingen mått på hur många förstelärare det bör finnas per antal elever. Manillaskolan har 100 elever, och först var det bara en förstelärartjänst som utlystes. Men Manillaskolans rektor, Ann-Sofie Montelius, ansökte om två förstelärare och därför blev det två förstelärare med vardera tjänst på 50 %.

Vidare berättar rektorn att SPSM var överens om att det skulle finnas minst en förstelärare på varje skola. I och med att behörighetskraven är högt ställda på förstelärare inom specialskolan, då man dels måste ha en grundlärarutbildning, lärarlegitimation och dels ha utbildning till speciallärare och vara teckenspråkig förstås, var det svårt att rekrytera förstelärare, eftersom många lärare fortfarande är under utbildning.

Ann-Sofie Montelius säger att Monica och Åsa hade ett gott renommé och mandat på skolan att bedriva nödvändig utveckling och eftersom Manillaskolan inte ville gå miste om chansen med båda dessa mycket kompetenta sökande, ansökte därför hon om två förstelärare, vilket också beviljades.

Åsa berättar att de har något som kallas för "Qualis" som är ett kvalitetsverktyg utifrån Skollagen som är utgångspunkt för förstelärarnas arbete. Det innebär att kvaliteten på skolan ska

Monica Basilier-Braennstroem och Åsa Helmersson är förstelärare.

höjas. Fokus ligger på tre områden 2015: kunskapsutveckling, trygghet och trivsel samt elevernas ansvar för eget lärande.

– Det är Ann-Sofie Montelius, rektor på Manillaskolan, som prioriterat de tre områdena, säger Monica.

Förstelärarna är överens om att de har kunnat påverka uppdragen mycket själva. Om deras lärarkollegor behöver hjälp och stöd så går det via rektorn där de kan ställa frågor och be om hjälp. Då organiseras lärarnas önskemål och frågor så att Åsa eller Monica får uppdraget att stödja dem.

– Det är rektorn som väljer vilka uppdrag vi ska få. Det är viktigt. Andra lärarna kan inte gå direkt till oss och be om hjälp, utan det måste gå via rektorn, förklarar Monica.

De har fortsatt att undervisa, dock bara 50 %. Båda har olika inriktningar i sin förstelärartjänst. Åsa har en språkprofil och har kontakt med bland annat Skolverket medan Monica har en elevhälsoprofil.

– Det är viktigt att vi aktivt fortsätter att undervisa så vi kan bli positiva förebilder, säger Åsa.

Monica instämmer och menar att andra lärare kan delta i deras lektioner och bli inspirerade. Som förstelärare hjälper de att stödja sina lärarkollegor, ger tips och råd, handleder nya lärare som till exempel inte är vana vid skolans verksamhet. Om det blir problem i en klass kan de observera hur undervisningen går till och därefter stödja, organisera och stötta lärarna.

– Vi kollar och ser hur grupperna inom klassen fungerar, ger tips till lärarna men det är lärarna själva som gör verklighet av det. "Vi bara öppnar dörrarna", säger Åsa.

Förstelärarnas huvudsakliga syfte är att hjälpa lärarna och driva pedagogiska samtal. Åsa menar att när de stödjer lärarna blir elevernas resultat bättre.

Ann-Sofie Montelius får frågan om andra SPSM-skolor planerar att anställa några förstelärare:

– Jag tror att de flesta skolor planerar att anställa förstelärare, till exempel Östervångsskolan är på gång att anställa en, men på grund av de högt ställda behörighetskraven och kvalifikationskraven kan det vara svårt att rekrytera, säger hon.

TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS

Samsungs tv-reklam på teckenspråk väcker kritik

● I en månads tid hade Samsung, som skulle starta ett teckenspråkigt callcenter i Turkiet, förberett en överraskning så att döva Muharrem skulle få en dag där han kunde kommunicera helt obehindrat. Den 28 december 2014 genomfördes överraskningen i Istanbul. Alla inblandade, som var okända för Muharrem, hade lärt sig lite teckenspråk. När de råkade på honom i stan tecknade de med honom. Han blev förvånad. Så småningom trillade polletten ner och han fällde lyckotårar. Många tittare i sociala medier reagerade positivt och tyckte att det var fint gjort, men vissa har reagerat negativt och tyckt att Samsung utnyttjat situationen genom att de visat att de varit duktiga och "hjälpt" den döva personen. "Det rätta ska vara att förändringen ska bestå för alltid, och inte bara för en dag, för nästa dag kommer allt att vara som vanligt", säger amerikanen Jesse Conrad i ett Youtubeklipp.

Problem med ljud i klassrum för hörselskadade

● Hörselskadade elever har problem med höga ljudnivåer i klassrummen och har ofta problem med tekniken. Det visar en undersökning som Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) tillsammans med Karolinska universitetssjukhuset gjort på skolor i Stockholms län. I studien deltog 85 elever och mer än hälften av dem upplever att det finns brister i tekniken, vilket gör det svårt för dem att kunna hänga med på lektionerna. Undersökningen visar också att lärarna inte anpassar sig efter de elever som har hörselnedsättning, vilket gör att eleverna har svårt att uppfatta vad som sägs i klassrummet. "Skolornas verksamhet lever inte upp till skollagen", säger Håkan Bergkvist, samordnare vid SPSM till Ekot.

FOTO: SVT

Gestaltad mello världskänd

● Efter sin teckenspråksgestaltning av melodifestivalfinalen fick Tommy Krångh ett enormt genombrott på nätet, inte bara i Sverige utan över hela världen. Hans gestaltning av Magnus Carlssons låt, "Möt mig i gamla stan", har setts av miljontals tittare på tv och sociala medier. Många stora tidningar har skrivit och delat hans teckenspråksgestaltning. I sociala medier har filmklippen delats tusentals gånger och fått massor av gilla-markeringar. "Det är helt sjukt och jag är jätteglad för alla fina ord. Jag har verkligen blivit kärleksbombad", säger Tommy till Aftonbladet. Det fanns tre andra som också gestaltade låtarna i melodifestivalfinalen: Romel Belcher, Matilda Bergman och Helena Wästborn. Tommy Krångh blev uppmärksamman redan 2012 med en gestaltning av Dead by Aprils låt Mystery i melodifestivalfinalen.

Unga dövföreningsordförande

● Borås Dövas Förening och Vänersborgs Teckenspråksförening har fått två nya ordförande. BFD:s ordförande Karima El Mousaoui, 22 år, vill att dövföreningen ska bli en mötesplats för unga integrerade döva, hörselskadade och CI-bärare så de får tillgång till teckenspråk. Ordförande för VTF, Melodie Klubb, 26 år, berättar att hon växt upp med föreningen och vill tillföra något nytt genom sitt styrelsearbete. De ser båda ljust på sina respektive förenings framtid.

Vit käpp – viral succé

● Torbjörn Svensson, dövspråkig 31-åring från Skåne, skrev ett inlägg på Facebook att en vit käpp med röd markering betyder att personen är dövspråkig och inte bara en person med synnedsättning. Eftersom kunskapen var bristfällig bad han sina vänner att dela inlägget för att sprida det. Inlägget har mer än 34 000 delningar. "Det är helt otroligt! Det gör mig väldigt glad då informationen är viktig, både som allmänbildning om dövspråkighet och det faktum att vår funktionsnedsättning är okänd för de flesta", berättar Torbjörn Svensson för DT.

60%

...av SPSM-eleverna gick ut med godkända betyg 2014. Den siffran är den högsta på länge. Vad beror det på?

– Specialskolan har de senaste åren vidtagit en rad åtgärder för att alla elever ska nå kunskapskraven. Därför är det glädjande att resultatet för 2014 är så högt. Det är för tidigt att säga om åtgärderna ännu gett bestående effekt. Elevgruppen i specialskolan är liten och mer heterogen än i grundskolan så enskilda elevers resultat påverkar siffrorna i stor utsträckning. Det krävs flera års uppföljning för att dra säkra slutsatser, säger Christoffer Fleur, processägare för SPSM.

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND

Maya önskar ny marknad för tolkar

Maya Rohdell leder SDR:s ettåriga projekt Utbildning för döva tolkar och översättare. Hon är teckenspråkstolk, CODA (Children of Deaf Adults) och har drygt 30 års erfarenhet av teckenspråkstolkning och översättning. Hon hoppas på en förlängning av sitt projekt med två år.

Maya Rohdell är teckenspråkstolk och CODA.

Syftet med projektet, finansierat av Arvsfonden, är att genomföra en kartläggning av döva tolkar och översättare och skapa nätverk mellan dem och möjliga arbetsgivare. Maya Rohdell har undersökt hur många döva det är som haft tolkuppdrag och fått kontakt med cirka 50 döva i Sverige med arbetserfarenhet av någon typ av tolkning.

I huvudsak finns det tre olika riktningar av döva tolkar: internationell tolk, dövblindtolk och tolkstöd. Den förstnämnda är att den döva tolkar från ett annat teckenspråk till svenskt teckenspråk eller tvärtom. Dövblindtolk innebär att man relätolkar från teckenspråk till taktilt teckenspråk. Den sistnämnda betyder att man till exempel anpassar sitt teckenspråk till tolkanvändarnas behov, t.ex. invandrare och språksvaga personer. Det finns en fjärde grupp: översättning. Då sker översättningen inte simultant, och oftast sker det från skriven svenska till teckenspråk.

Fördelarna med döva tolkar är att de har dövkompetens, har en djupare språkkänsla jämfört med hörande tolkar, och

dessutom är de uppvuxna i dövvärlden och känner till kulturen. Ofta har döva tolkar mångårig erfarenhet av någon typ av tolkning. Redan från skoltiden, dövföreningar och när de tolkat familjen och vänner i olika situationer. Det kan kännas tryggt för tolkanvändarna eftersom de kan identifiera sig själva med dövtolkarna.

I dagsläget finns det ingen utbildning för döva tolkar, men många som jobbar som dövtolk har egen arbetserfarenhet.

– De döva tolkar som finns idag är inte fast anställda, säger Maya.

Hon tycker det är viktigt att det ska finnas en tolkutbildning för döva eftersom behovet av döva tolkar är stort. Hon hoppas att projektet ska få andra att fundera och på sikt även bilda en pilotutbildning för döva tolkar med arbetserfarenhet som i sin tur bidrar till en större arbetsmarknad.

TEXT: MOA GÄRDENFORS
FOTO: PRIVAT

SDR vill ansvara för Bildtelefoni.net

● SDR vill ta ansvar för förmedlingstjänsten Bildtelefoni.net genom sitt bolag SDR Tecken. Med en idéburenorganisation som SDR fokuseras inte verksamheten på att skapa vinst åt leverantören utan fokus hamnar mer på att utveckla och förvalta tjänsten till nytta för användare av den, enligt SDR Tecken. Det betyder till exempel att kvaliteten prioriteras. Markus Ström, ordförande för SDR Tecken, menar att det är till stor nytta för alla inblandade parter, både på leverantör- och användarsidan. ”Vi tror inte att en leverantör utan naturlig koppling till dövrörelsen kan driva tjänsten på ett bättre sätt”, säger Markus Ström. Om man enligt honom tittar på trafiken runt tjänsten i dag så ser man avvikelser som visar att det finns förbättringspotential. Bland annat så är en onormalt hög andel, cirka 50 % av samtalen, kortare än en minut. Ingen vanlig telefonanvändare har motsvarande siffror. En annan sak som sticker ut är att tjänsten till största del tar emot samtal från bildtelefonanvändare som ska ringa till taltelefoner. Det är inte lika många som ringer till bildtelefonanvändare från taltelefoner. Markus Ström tror att tjänsten kan bli ännu bättre genom ett närmare samarbete med dövrörelsen.

MOA GÄRDENFORS

Norsk bildtelefoni har svensk teknikleverantör

● Det svenska företaget, T-meeting, är Norges bildtelefonförmedlingstjänst nya teknikleverantör. Det har gjort att kvaliteten har blivit bättre, berättar Annette W. Hansen, enhetschef på NAV Hjelpemiddelsentral. NAV har ansvar för tjänsten. Före lanseringen av den nya teknikleverantören hade tjänsten teknikproblem. Den nya plattformen är nu stabil och flexibel. Norska bildtelefonanvändare är positiva och tycker att bilden och ljudet har blivit bättre, enligt enhetschefen. Öppettiderna är mellan 08.00 och 20.00 på vardagarna och under de första månaderna i år har de i genomsnitt haft cirka 65 samtal om dagen och den genomsnittliga samtalstiden är på 7,9 minuter. ”Nya tjänster som vi sedan kommer att kunna erbjuda är ’ring direkt’ (användaren får ett eget telefonnummer och kan både ringa och bli uppringd av andra via bildtelefon-tjänsten), nödsamtal och skrivtolkning”, säger Annette W. Hansen.

Denna förmedlingstjänst kan nås via bildtelefon, app och videokonferenstekniken Cisco. Man kan dock inte ringa med Skype eller via 3G som i Sverige.

MOA GÄRDENFORS

Vi bokar in en fika... om tre veckor

Tid. Tiden går. Tiden rinner. Tiden springer. Tiden rusar ifrån oss. Tiden väntar inte på någon. Livet är det som pågår medan du är upptagen med annat. Allt tar tid. Tid, tid, tid!

Tid är centralt i mycket vi pratar om. Tid är ett mått på framgång och utveckling, det är hårdvaluta och ofta värt mycket mer än pengar. För oavsett hur många miljoner du har på banken finns det en sak du inte kan köpa och det är just tid. Tid är också både rättvist och jämställt. Alla har precis lika många timmar, minuter och sekunder per dygn, man som kvinna, döv som hörande. Men det tar tid att bli ett rättvist och jämställt samhälle. Prognoser säger att det är cirka åttio år kvar tills vi har lika lön för lika arbete för kvinnor och män. Kvinnor jobbar obetalt från tio i fyra på eftermiddagen och lägger ner mer tid på markservice hemma. Den utvecklingen tar minsann tid på sig. Men Hans Rosling, ni vet han som har så roliga statistikredovisningar om hur vi mår i världen. Han menar att den mest tidsbesparande uppfinningen för kvinnor är tvättmaskinen. Jajamän, utan tvättmaskinen hade kvinnor aldrig kunnat gå ut i arbetslivet på det sätt som vi har gjort. Tack för tvättmaskinen, en kvinnlig revolution i tid.

Tid är också geografi. Att flytta från en långsam glesbygd till ett hetsigt Stockholm var en chock för här hade alla en fullproppad kalender och en fikastund med bästa kompisarna skulle bokas in tre veckor i förväg? Att bli kaffesugen (och sällskapssjuk för all del) och spontant åka hem till någon och ringa på det fanns inte på kartan. Vem har tid med sådant? Här var och är det fint att vara extremt upptagen. Den med tjockaste kalendern vinner racet – tidsracet – det racet som handlar om att göra väldigt mycket på alltför kort tid. Till vilket pris då? Idag har kalendern flyttat in i våra smarta telefoner. För att

spara tid. I Stockholm springer man också till tunnelbanan. Bor man inte här så begriper man det inte. Inte om man bor här heller för den delen. För det kommer en till om tre-fem minuter. Åtta i värsta fall. Åtta minuter? I värsta fall. Tunnelbanan, den väntar inte på någon och för somliga stockholmare är det en katastrofal tidsförlust.

I all denna jakt på tid skulle vi behöva göra oss mer upptagna med att göra ingenting. Vara lite uttråkad, bara hänga med bästa sällskapet. En sådan lyx. Att unna sig. Värdet av långsam tid och relationer. För vad vill man minnas när man ligger för döden? Att man var så himla upptagen att man inte hann umgås med de som betyder något för en? Eller att man faktiskt prioriterade att dricka kaffe med sina vänner och njuta av solen på en stilla promenad till tunnelbanan. Tid att vara och ha tråkigt. Tid att drömma och fundera. Att känna efter.

Tiden väntar inte på någon. Så dags att gå ner i tvättstugan och titta på när tvättmaskinen jobbar så att vi kan jobba mer. Bara för att vi kan låta tiden få gå lite långsamt. Eller förresten, vi tar det sen. När vi är klar med allt det andra vi måste göra. Allt det som står i den där tjocka kalendern eller i den smarta telefonen. Tja, tiden väntar ju inte på någon så nu måste jag rusa. Vi tar det där kaffet om tre veckor? Då hinner vi hänga och teckenspråka lite? Bra! Vi ses, hej! Peace.

YLVA BJÖRKLUND producerar teckenspråkig scenkonst på Riksteaterns Tyst teater under våren och multitaskar tvätt och kaffedrickande med universitetsstudier och träning.

Läs mer på **dovastidning.se**

Teckenspråkig förskola öppnas i Stockholm.

Linnéa Nyman har gjort utomlandspraktik i Israel

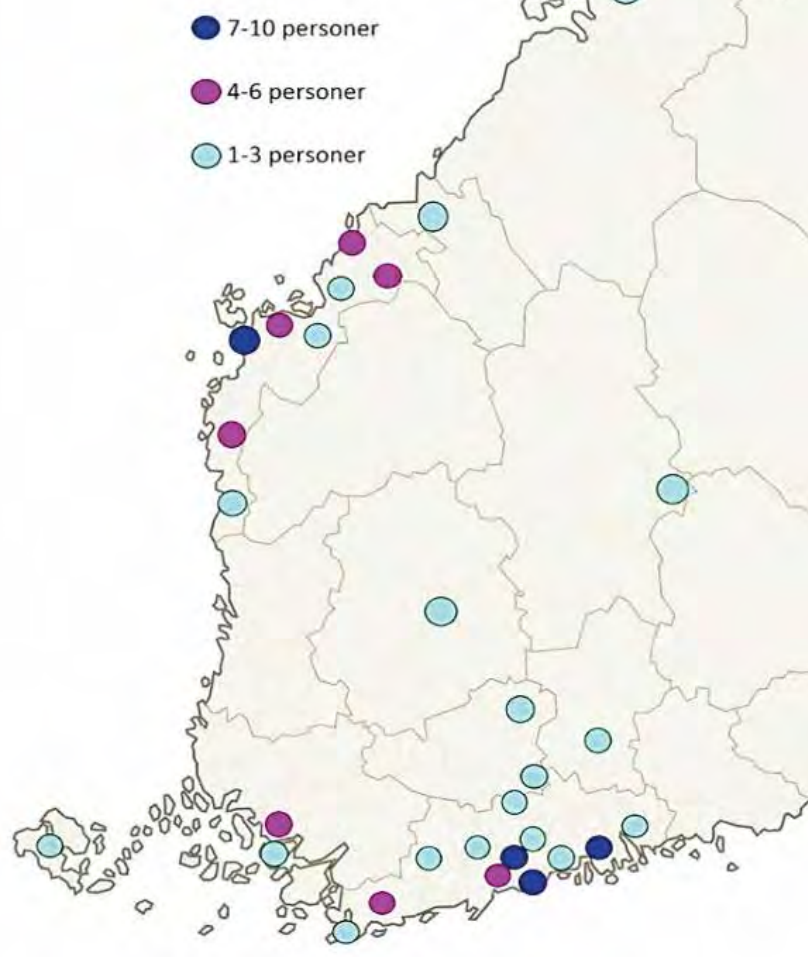

Se aprilskämt på vår webb-tv.

Oscar Lönnholm och Magdalena Kintopf-Huuhka.

Antal finlandssvenska
döva teckenspråkiga:

Kartbild: Maria Andersson/Föreningen Finlandssvenska Teckenspråkiga.

Döva finlandssvenskar – en hotad minoritet

Det finlandssvenska teckenspråket är hotat. De döva finlandssvenskar som DT har träffat i Helsingfors befarar att antalet användare av finlandssvenskt teckenspråk halveras om några år. Anledningen är att gruppen blir allt äldre.

Vad innebär det att vara finlandssvensk? Definitionen av en finlandssvensk tillhör en gråzon, men den övergripande definitionen är en person som kommer från Finland men har svenska som modersmål. Det finns också finlandssvenskar som bor i Sverige men antalet är mindre. I Finland finns det runt 290 000 finlandssvenskar, vilket utgör 5-6 % av den finska befolkningen.

Antalet döva finlandssvenskar är litet – av ca 4000-5000 döva och hörselskadade finnar är ungefär 300 finlandssvenskar. Men mindre än hälften av dem använder finlandssvenskt teckenspråk. De finlandssvenskar som DT har mött uppskattar att antalet finlandssvenska teckenspråksanvändare kan vara så pass lågt som 90. Risken finns att antalet halveras om några år, därför är detta teckenspråk mycket hotat.

DT har träffat två finlandssvenskar i Helsingfors, Oscar Lönnholm och Magdalena Kintopf-Huuhka. Den förstnämnda är sekreterare och den sistnämnda är ordförande för föreningen Finlandssvenska teckenspråkiga. Oscar Lönnholm är 28 år och född i Sibbo, i södra Finland, och Magdalena är 33 år och

född i Härnösand, i Sverige, men är sedan 2011 bosatt i Helsingfors efter att hon träffade kärleken där.

De berättar att definitionen av döv finlandssvensk varierar. Till exempel kan elever från Borgåskolan (en finlandssvensk dövskola), döva finlandssvenskar som gått integrerat i skolan eller personer som har finlandssvensk släkt definiera sig själv som finlandssvenskar. Oscar har finlandssvenska föräldrar medan Magdalena är uppvuxen i Sverige och har polska föräldrar. Båda har olika historier om hur de började identifiera sig själva som finlandssvenskar.

– Alla som på något sätt känner att de har någon sorts samhörighet till finlandssvenskarna får lov att identifiera sig som finlandssvenskar, säger Magdalena.

I Finland börjar man från sjunde klass att lära sig svenska. Detta eftersom landet har två officiella språk: finska och svenska. På många ställen finns det svenska skyltar, men inte överallt, vilket kan utgöra ett språkligt hinder för finlandssvenskarna. En del av finlandssvenskarna lär sig inte finska i skolan och då blir det tufft för dem att vara en del av det finskspråkiga samhället

Oscar Lönnholm har finlandssvensk släkt men började identifiera sig som finlandssvensk sent. Han berättar att det fanns en döv finlandssvensk skola, Borgå skola, nära där han bodde, men den lades ner år 1993 innan han var i skolåldern. Därför fick han börja på en finsk dövskola istället. När han var i gymnasieåldern blev han igenkänd av andra finlandssvenskar och de berättade att han kunde finlandssvenskt teckenspråk när han var i dagisåldern. Oscar blev mycket förvånad för han mindes ingenting.

Det var då han började reflektera över sitt ursprung och fick veta att hans föräldrar prioriterade hans dövidentitet framför hans finlandssvenska identitet och satte honom i en finsk dövskola istället.

Då bestämde han sig för att lära sig finlandssvenskt teckenspråk och trots att det fanns mycket få finlandssvenska teckenspråksanvändare och knappt något material lärde han sig teckenspråket genom att träffa andra äldre döva finlandssvenskar i dövföreningar.

Magdalena berättar att i samband med Borgåskolans nedläggning har antalet finlandssvenska teckenspråksanvändare minskat. De flesta finlandssvenska döva kan bara svenska i skrift och behärskar knappt finsk skrift. Därför har många döva finlandssvenskar flyttat till Sverige istället. Oscar menar att finlandssvenska döva som inte kan finska har svårare att hitta jobb i Finland jämfört med deras döva finska vänner.

– Finlandssvenskarna i Sverige tror att finlandssvenskarna i Finland har ett bra liv men det har varit tufft, många har inte sett eller upplevt det själva, säger Magdalena.

Magdalena säger att många äldre finlandssvenskar som gått på Borgåskolan har gift sig med finnar. Det var en skola

med få döva och de fick en speciell gemenskap och band till varandra, så att de såg varandra som familjemedlemmar. Då blev det oftast otänkbart att gifta sig med en "familjemedlem" från skolan. Då har man också gått över till finskt teckenspråk. Det är en av flera faktorer som bidrar till att detta teckenspråk minskar.

Oscar känner bara en annan manlig och fem kvinnliga finlandssvenskar under 30 år som kan finlandssvenskt teckenspråk som bor i Finland. Så det är konstaterat att det är en väldigt liten grupp.

– De flesta finlandssvenskar som är under 50 år har flyttat till Sverige, medan de som är äldre än 50 år är kvar i Finland, säger Oscar.

Han menar också att han stött på många finnar som bara trott att det funnits ett teckenspråk i Finland, det vill säga det finska teckenspråket och blivit förvånade när de fått veta att det finns ett andra teckenspråk. Det visar alltså att det finlandssvenska teckenspråket är ett hotat språk i Finland.

Finnar kan ha svårt att förstå finlandssvenskt teckenspråk på grund av de svenskpåverkade munrörelserna, så finlandssvenskarna måste anpassa sitt teckenspråk och då kan det bli mer finskpåverkat. Till exempel använde man det gamla svenska handalfabetet förut, men nu har man bytt till det finska handalfabetet.

– Vi är som kameleonter, vi anpassar oss beroende på vem vi pratar med, förklarar Magdalena.

Den 12 mars 2015 antog riksdagen i Finland teckenspråkslagen. Detta är en mycket positiv nyhet, även för finlandssvenskarna då detta teckenspråk också gäller. Det betyder att myndigheterna kommer att få ta större hänsyn till dem när de fattar beslut, samt att de teckenspråkigas möjligheter att använda teckenspråk och få information på teckenspråk kommer att främjas.

Magdalena hoppas att lagstiftningen bland annat kommer att bidra till förbättrad service i det finlandssvenska teckenspråket där man får service på sitt språk och att fler teckenspråkstolkare utbildas i finlandssvenskt teckenspråk. Det fanns en tolkutbildning som utbildade teckenspråkstolkare i finlandssvenskt teckenspråk, men den utbildningen lades ner ungefär samtidigt som Borgåskolan, på 90-talet. Idag finns det bara tio teckenspråkstolkare som behärskar finlandssvenskt teckenspråk. Sen är bara ett fåtal av dem mycket skickliga, så behovet är mycket stort, menar Magdalena.

Både Oscar och Magdalena ser ljus på framtiden och nu när lagsstiftningen gått igenom hoppas de att finlandssvenskt teckenspråk kommer att uppmärksammas mer och att döva finlandssvenskar får rätt till sina rättigheter. Ett exempel på ökad uppmärksamhet är att en pjäs, "Den sista blomman" kommer att visas på finlandssvenskt teckenspråk. Läs mer om föreställningen på nästa sida.

TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS

Robin Hänninen, Johan Kankkonen och Silva Belghiti.

Den sista blomman får inte vissna bort

Den sista blomman är en pjäs som handlar om att en finlandssvensk kvinna får ett brev efter sin mammas död, och börjar utforska sin identitet och sina rötter. Hon vill veta vem hon är och var hon kommer från. Hon tillhör en minoritet i en minoritet. Det är första gången som Teatteri Totti har en finlandssvensk produktion.

Produktionen består bl.a. av regissören Julia Kankkonen, regiassistenten och scenografen Oscar Lönnholm och skådespelarna Johan Kankkonen, Robin Hänninen och Silva Belghiti. Alla är finlandssvenskar eller har finlandssvensk släkt.

Skådespelarnas språkbakgrund ser olika ut. Johan har fram till fjortonårsåldern använt finlandssvenskt teckenspråk. Då gick han på Borgåskolan (dövskola för finlandssvenskar som lades ner 1993), och strax före nedläggningen flyttade hans familj till Sverige. Robins modersmål är finlandssvenskt teckenspråk, och Silva som är finsk men har finlandssvensk släkt, har precis lärt sig finlandssvenskt teckenspråk i samband med pjäsen.

Regissören Julia Kankkonen, lillasyster till Johan, och Oscar Lönnholm är också finlandssvenskar och repetitionerna sker på tre olika språk, på finlandssvenskt, svenskt och finskt teckenspråk. Själva pjäsen kommer att vara på finlandssvenskt teckenspråk.

– Det är första gången som finlandssvenskarna får se en pjäs på sitt modersmål, säger Oscar, som lärde sig språket när han gick på gymnasiet. Han tycker också att det är konstigt att det inte har hänt tidigare.

Alla i produktionen är överens att det behövs en pjäs på finlandssvenskt teckenspråk. Döva finlandssvenskar ska kunna känna igen sig i pjäsen, och få se den på sitt modersmål. De misstänker att antalet finlandssvenskar är fler än vad de tror, eftersom många biljetter redan är slutsålda.

– Vi tror att många finlandssvenskar kommer känna sig träffade när de ser pjäsen. Vi tror också att övriga icke-finlandssvenskar kommer tycka att pjäsen är intressant att titta på, säger Johan.

Länge har många önskat att en pjäs skulle ges på döva finlandssvenskars modersmål. För två år sedan bildades flera arbetsgrupper, Salla Lähtenmäki skrev manuset men skådespelarna har haft möjligheter att påverka innehållet. Pjäsen är delvis baserat på sanna historier som de tagit fram genom tidningsurklipp och andra material.

– Många döva finlandssvenskar känner inte till sin identitet för de förlorar den när de börjar på en finsk dövskola istället. När de ser pjäsen kommer det att kännas i hjärtat på dem, säger Johan.

Regissören Julia Kankkonen valde skådespelarna och hon ville att en stor del av produktionen skulle vara med finlandssvenskar, och så blev det också.

Den 28 mars 2015 är det premiär i Finland, och totalt blir det 20 visningar i Finland och i Sverige. Pjäsen har premiär den 26 april i Sverige och kommer att visas två gånger. I Finland kommer de att använda taltolk, men inte i Sverige.

– Det blir ett sätt för oss att visa att finlandssvenskt teckenspråk är ett språk. Att andra får se mitt språk, säger Oscar.

Om fem år finns det en risk att antalet finlandssvenska teckenspråksanvändare kommer att halveras till hälften, från 90 till 45 teckenspråksanvändare. Alla på produktionen hoppas att pjäsen inte kommer vara den första och sista pjäsen på finlandssvenskt teckenspråk.

– Finlandssvenskt teckenspråk är ett hotat språk men vi hoppas på att vi genom pjäsen kan uppmärksamma språket, säger Robin.

TEXT: MOA GÄRDENFORS
FOTO: TEATTERI TOTTI

Teatteri Totti nu självständig

Teatteri Totti är Finlands svar på Riksteaterns Tyst Teater. I 27 år hade de legat under Finlands Dövas Riksförbund. Vid årsskiftet 2014/2015 blev de självständiga och den finlandssvenska pjäsen Den sista blomman är deras första produktion i egen regi. Det passar extra bra då namnet Totti är finlandssvenskt.

Sedan den första januari i år huserar Teatteri Totti i en ombyggd trerumslägenhet i utkanten av Helsingfors centrum. Ensemblen bakom Den sista blomman repeterar i en liten sal när DT kommer på besök. Den betydligt större repetitionslokal som de annars brukar använda i Ljusa huset är upptagen för dagen. Så gänget får improvisera på en minimal yta. Ljusa huset är en byggnad i vilken Finlands Dövas Förbund, Finska Hörsselförbundet och Dövas folkhögskola med flera har sin verksamhet. Tidigare hade Teatteri Totti sitt kontor där.

Marita S Barber, chef för Teatteri Totti, märker en betydlig skillnad mellan den nya och den gamla lokalen. I den nya kan personalen på Teatteri Totti arbeta mer ostört och ha fokus på scenkonst. Dessutom är det nya kontoret lättillgängligt. I det gamla måste besökare anmäla sig i receptionen och anställda måste öppna dörrar med passerkort i det stora Ljusa huset.

– Men drömmen är en större lokal med en stor scen där vi kan repetera och sätta upp våra pjäser, säger Marita S Barber.

Vägen till självständigheten har varit lång. Teatteri Totti med Marita S Barber i spetsen ansåg inte att Teatteri Totti hörde hemma i Finlands Dövas Förbund. De tyckte att teatern i likhet med svenska Riksteaterns Tyst Teater och norska Teater Manu skulle bli självständig – detta för att stärka varumärket och lättare söka bidrag för scenkonst. 2006 fick Teatteri Totti sitt första årliga statsbidrag. Kravet var att teatern skulle fortsätta utveckla sin scenkonst på teckenspråk genom att erbjuda drygt 2 teaterproduktioner och 40 produktioner per år. Dessutom skulle teatern överväga möjligheten att bedrivas separat från dövförbundet.

2012 gick dövförbundets styrelse med på att låta teatern ta steget fullt ut. Förberedelserna tog två år. Nu får teatern finansiellt stöd av staten och Helsingfors stad (kommun) och har eget registreringsnummer.

– Vi arbetar för att få bidrag av andra kommuner och instanser också, inte bara av Helsingfors, för vi är till för hela Finland, säger Marita S Barber.

Marita S Barber basar över Teatteri Totti.

Hon har redan nu sett vilka effekter självständigheten och registreringsnumret har fört med sig. Teatern har till exempel bjudits till en skola i Helsingfors för att hålla workshops och en gala där skådespelarpriser delats ut.

– Vi uppskattar att allt mer bli en del av kulturetablissemangen, berättar teaterchefen.

En hörande producent med goda kontakter i kulturvärlden har anställts för att göra teatern mer känd och nätverka med andra.

Tillbaka till Den sista blomman. Just namnet Totti är faktiskt finlandssvenskt. Det kommer från Helsingfors Dövas Förenings dåvarande ordförande, Torsten "Totti" Rikström (1916-1999), en kulturvän som älskade att stå på scenen och spela teater eller berätta historier.

Den sista blomman är teaterns första finlandssvenska produktion. Blir det fler sådana produktioner framöver?

– Döva finlandssvenskar måste självklart få kultur på sitt språk också. Vi kan inte bara utesluta dem. Exakt hur och vad det blir kan jag inte svara på just nu. I höst ska vi ha ett forum om finlandssvenskt och finskt teckenspråk på scenen. Vi kan därefter se hur vi ska gå vidare, avslutar Marita S Barber.

**Anette
Casselstål**

**Anna
Josephsson**

**Annaklara
Gesang**

**Camilla
Jansson**

**Elise
von Weisz**

**Emma
Måndroppe**

**Hanna
Bernhardson**

**Jenni
Hestrell**

**Josephine
Åkerlund**

**Katarina
Mårtensson**

**Lena
Ekevid**

**Linda
Wigersjö**

**Niklas
Eriksson**

**Nina
Gripenborn**

**Priscilla
Ferrera**

**Robert
Ingvarsson**

Vi ses i vårsolen.

www.stockholmstolkarna.se

**Stina
Halvardsson**

**Camilla
Sjöström**

**Camilla
Wikström**

**Carina
Röstlund**

**Catharina
de Ron**

**Cisilia
Sturzenbecker**

**Jenny
Stålberg**

**Jessica
Dobson**

**Johan
Sörberg**

**Johanna
Sandholm**

**Jonas
Seger**

**Lisa
Jonsson**

**Lisa
Kellerman**

**Lisbet
Holm**

**Mio
Parsmo**

**Märta
Bergström**

**Sandra
Wallin**

**Sanna
Roos**

**Sofia
Lindfors**

**Sofia
Leander**

**Stefan
Larsson**

**Therese
Bjärud**

AB STOCKHOLMSTOLKARNA
för barndomsdöva, dövblinda och hörselskadade

NAMN: Sarah Mee Ree Remgren

ÅLDER: 28 år

FAMILJ: sambo, föräldrar & lillebror

BOR: Örebro

YRKE: utbildad gymnasielärare i historia och svenskt teckenspråk. Arbetar annars på Teckenbro som aktör, översättare och projektledare.

AKTUELL: på Sverigeturné med sin show i vår och höst.

GÖR HELST PÅ FRITIDEN: äter god mat och umgås med människor.

LÄSER HELST: fantasy och skönlitteratur.

FAVORITTECKEN: Skåne.

Sarahs följeslagare heter Martina

Sarah Remgren är aktuell med en enmansshow om sitt liv som dövblind. Hon lovar att bjuda på en naken, rolig och ärlig föreställning. "Jag är Sarah", som pjäsen heter och som Riksteaterns Tyst Teater sätter upp, har premiär den 10 april.

– Jag kommer i föreställningen att driva med mig själv och andras fördomar, säger hon, som inte bara tänker ta upp att hon är dövblind utan också adopterad från Sydkorea och skåning.

En av Sarah Remgrens bästa vänner heter Martina. Hon är med henne i vått och torrt och nästan lika lång som hon. Den når upp till hennes näsa och går att vika samman till fyra delar.

Martina är nämligen hennes vita käpp.

– Jag fick den här käppen den 10 november. Det är Martins och Martinas namnsdag. Jag valde mellan dessa namn. Då blev det Martina, säger Sarah.

Sarah fick sin första käpp när hon var 14 år. Den blev mest liggandes i en låda. Hon tordes inte använda den i skolan, på stan eller på andra offentliga platser då hon skämdes över den.

– Jag ville inte bli stämplad som blind av andra. Och jag tyckte att det var pinsamt när folk glodde. Jag blev inte uttittad bara för att jag tecknade utan också för att jag höll i en käpp.

Med tiden blev det dock allt lättare. Sarah började uppskatta käppen. Hon hade gärna den när det var mörkt ute.

Nu i dag har Sarah sin vän Martina med sig hela tiden, även i dagsljus. Vänner besparar henne energi – hon kan gå rakt fram och folk flyttar på sig utan att hon behöver anstränga sig så mycket för att inte krocka med någon.

De äldre käppar som hon inte längre använder heter Birgitta och Signe.

Varför döpte du dina käppar?

– I början var det ju inte lätt att acceptera att jag kunde ha nytta av den. Nu har jag en mer avkopplande relation till käppen. Så jag gör gärna den mer "personlig", säger Sarah som äter mariekex vid matbordet på Riksteaterns Tyst Teaters kontor. Hon tar ett till ur förpackningen.

Då flyger två kakor i luften. Sarah säger "oj, oj" och skrattar. Men hon kan inte se var de landat. Så hon frågar var kakorna hamnat. Jag visar.

– Mariekexet och träbordet har ungefär samma ljusa nyans så jag har svårt att se dem, säger hon.

Sarah har Ushers syndrom typ 1. Det innebär att hon har kombinerad dövhet och synnedsättning. Kort och gott kan man säga att hon är dövblind. Hennes synnedsättning är sådan att den blir allt sämre med tiden.

Hennes föräldrar fick veta att dottern var dövblind när hon var fem år gammal. Men de höll tyst om det tills hon var tio år gammal av rädsla för att hon skulle bli ledsen och upprörd.

Sedan dess har det varit en process för Sarah att acceptera sin dövblindhet. Nu kan hon utan några problem säga att hon är dövblind. Men hon vill inte säga att hon har kommit över sin dövblindhet helt.

– Det finns dagar då jag får ångest när jag tänker på att jag får allt sämre syn. Men det går snabbt över.

Du har sagt i intervjuer att du räknar med att bli blind. Det är ju inte helt säkert att du blir det. Varför säger du så?

– Det är bättre att leva här och nu och inte hoppas att synen ska vara oförändrad. Den inställningen gör att jag mår bra och lättare kan acceptera en del, till exempel vit käpp och taktilt teckenspråk, säger Sarah vars syn är mycket sämre än vad den var i gymnasiet.

Hon tycker att det är en lättnad att vara öppen med sin dövblindhet så att omgivningen vet att hon ser dåligt. Men det händer ibland att hon önskar att hon har en stor skylt, JAG ÄR DÖVBLIND när hon råkar komma en okänd person för nära. Personen i fråga blir upprörd eller mumlar något. Innan Sarah hinner titta upp har personen redan gått iväg.

– Jag vill kunna säga förlåt och förklara att jag är dövblind.

Allt fler ungdomar bloggar och lägger ut bilder på Instagram* om sina liv som dövblinda. En ung dövblind jag pratade med sa att en attitydförändring tycks vara på gång – att i dag är det mer accepterat att vara dövblind. Något du känner igen?

– Ja, absolut. Vi är ett gäng dövblinda ungdomar som har heta diskussioner om hur vi ska sprida kunskap om dövblinda eller om dövblindmedvetande. Jag har inga problem med att säga "dövblind" om mig själv. Men för vissa är det obekvämt med ordet "dövblind". De väljer då att kalla sig som en person med dövblindhet eller döv och synskadad, hörselskadad och synskadad, och så vidare. För mig är det helt ok. Man får välja det som man känner sig mest bekväm med. Men för mig ska det inte vara något fult eller pinsamt med "dövblind", säger Sarah och fortsätter:

– Ni döva har ju för länge sedan slutat skämmas för att ni är döva. Nu är det dags för oss dövblinda att sluta skämmas. Om jag skäms förminskar jag mig själv. Men jag vill självklart i första hand bli sedd som Sarah, inte dövblind-Sarah, säger hon.

Anledningen till att pjäsen heter "Jag är Sarah" är just att hon vill visa att hon inte bara är dövblind, skåning (hon är från Käglinge utanför Malmö) och adopterad från Sydkorea utan också mycket annat. I föreställningen driver hon med sig själv och våra fördomar om dövblinda, skåningar och adopterade.

Vilka fördomar har vi om dövblinda?

– Att dövblinda är bittra och isolerade, att vissa inte vill erkänna att de ser dåligt, att om man är dövblind då är livet slut...

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

* Bloggen heter Punkter i livet och Instagramkontot är punkterilivet.

5 frågor om SVT: Elisabeth Bergkvist

Du är SVT Teckenspråks nya chef. Vem är du?

– Jag, som då var undersköterska, utbildade mig till journalist på Journalisthögskolan i Stockholm. För 17 år sedan började jag arbeta på SVT. Jag har jobbat med regionala nyheter sedan dess, mest i Falun och Gävle men också i Sundsvall och Östersund.

Vad fick dig att tacka ja till jobbet som chef för SVT Teckenspråk?

– När SVT Teckenspråk, som då hade sitt kontor i Leksand, skulle flytta in i SVT Gävledalas lokal i Falun, var jag med i ett integrationsprojekt. Det gick ut på att vi ordnade kurser i teckenspråk för personalen i Falun och föreläsningar om olika ämnen, som dövas kultur, för att skapa en bättre förståelse för varandra. Jag tyckte att det var roligt att vara involverad i det projektet. Sedan när jag blev tillfrågad om jag ville leda SVT Teckenspråk tackade jag ja. Det som gör jobbet extra roligt är att teckenspråksverksamheten är högt prioriterad inom SVT.

Tidigare hade SVT Teckenspråk och det regionala nyhetsprogrammet, Gävledala, en och samma chef. Nu har SVT Teckenspråk en egen chef. Varför detta?

– Den regionala nyhetsverksamheten inom SVT genomgick nyligen en stor omorganisation. Varje region skulle ha en egen chef. Ledningen på SVT konstaterade att eftersom antalet programminuter på minoritetsspråk skulle öka årligen skulle det bli svårt för chefen för Gävledala och Teckenspråk att ha ansvar för två olika redaktioner samtidigt. Fördelarna med att SVT Teckenspråk nu har en egen chef är flera. Det är att man som chef kan ha fullt fokus på verksamheten, lyssna på medarbetarna och kan tala om en enda sak – det vill säga SVT Teckenspråk – för de högre cheferna i Stockholm.

Vad vill du göra för SVT Teckenspråk?

– Jag vill arbeta för ökad medvetenhet om SVT Teckenspråk inom företaget eftersom det hela tiden kommer nytt folk hit. Sedan ska vi fortsätta att producera bra program på teckenspråk. Vi ökar antalet programminuter årligen under den nuvarande tillståndsperioden (2014-2019). Exakt hur mycket vi ska producera är inte klart men om vi tittar på de gångna åren så ökade vi med mellan en halv timme och en timme per år. Vi har också tillgänglighetsprojekt. Det är att vi i år och flera år framåt ska teckenspråkstolka några procent av sändningstiden för hörande barn-, ungdoms- och vuxenprogram. I år ska eller har vi till exempel tolka(t) Antikrundan, Melodifestivalfinalen och Min bror kollokungen. Jag vill att teckenspråksprogrammen ska kännas viktiga och angelägna för målgruppen, i första hand döva och hörselskadade. Det långsiktiga målet är att det ska bli mindre viktigt för tittaren vilket språk programmet är på, utan det är programinnehållet som är det viktiga.

Hur ser du på framtiden för SVT Teckenspråk?

– Vi är på väg mot en rolig framtid. Det är att vi som sagt ska öka antalet programminuter på teckenspråk årligen. Det innebär trygghet för oss – att SVT Teckenspråk kommer att finnas kvar. Och SVT har anställt en programutvecklare för minoritetsspråk. Han ska fungera som stöd, ge feedback på SVT:s minoritetsspråkprogram och arbeta för att förbättra och utveckla dem. Det innebär att publiken kan få komma att se ännu bättre program, vilket är kul.

TEXT: NICLAS MARTINSSON
FOTO: BO-LENNART KARLSSON

Victor är allsvensk innebandymålvakt

24-åriga Victor Jannerlid Söderberg är en av målvakterna i det allsvenska laget IBF Örebro. En position som passar honom perfekt. Han säger leende:

– Som målvakt får jag mer speltid än utespelarna.

Victor Jannerlid Söderberg började spela innebandy som sex-sjuåring. Hemma i Läby utanför Uppsala, där han växte upp, lirade han innebandy utomhus med äldre grannkompisar. De gjorde det i alla väder, till och med på vintern.

– När det var snö och mörkt ute var den vita bollen försedd med svart tejp för att den skulle synas, berättar Victor, som på den tiden agerade målvakt.

Som liten spelade han fotboll i Hagby IK. När han var nio år sa hans lagkamrater att han kunde gå över till innebandy eftersom fotbolls-säsongen var över. Sagt och gjort. Han spelade för Frötuna IBF och sedan för Hagunda IF, båda klubbar i Uppland, under tiden han gick på Manilla-skolan i Stockholm. Sedan flyttade han till Örebro för att börja gymnasiet där. Han fortsatte med innebandy även i Närke.

Hur kom det sig att du blev målvakt?

– När jag spelade för Frötuna hade målvakten ont i knät. De frågade om jag kunde rycka in för honom. Jag fann att det passade mig bättre för jag gillade att få ha mycket speltid och känna en stor press på mig att klara av att läsa spelet. Sen var jag sådär som utspelare, säger han.

Sedan dess har han varit målvakt, nu för IBF Örebro. Han trivs med sina lagkamrater – en av dem har en dövlillebror. Han brukar fungera som teckenspråkstolk.

– Det fungerar bra. De flesta i laget kan teckna lite. Sedan är en kille i laget CI-bärare. Han kan också lite teckenspråk.

Han tränar innebandy fyra gånger i veckan och har match en gång i veckan. IBF Örebro tillhör Allsvenskan södra, som består av 12 lag. Det innebär att det blir en del bortamatcher i till exempel Göteborg och Karlstad.

Vad tycker du om att åka på bortamatch?

– Både och. Det är roligt att besöka andra städer. Men ibland kan jag tänka "Nä, jag vill helst bara vara hemma på helgen". Om vi t.ex. är i Malmö så är vi borta i två dagar. Men ibland är vi bara i värdstaden över dagen, säger Victor.

Det som håller upp humöret när han reser iväg på bortamatcher är den goda stämningen i laget.

Nu är innebandysäsongen över. IBF Örebro kom sjua i Allsvenskan södra. Den 18-19 april ska Victor spela för IK Hephata i innebandy-SM i Göteborg. Laget tänker då jaga femte guldet för femte året i rad. Och i sommar äger EM i fotboll i Hannover, Tyskland rum (14-27 juni).

– Jag hoppas bli en av de utvalda spelarna i EM, säger Victor.

Vid sidan av innebandyn jobbar han som personlig assistent på Tullängsskolan.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: IBF ÖREBRO

Civil olydnad – varför inte?

Varför bedriva civil olydnad? Först måste vi ställa oss frågan; har SDUF en reell makt i barn- och ungdomsfrågor?

SDUF fyller 50 år nästa år och vi har haft i alla år en oppositionsposition. Vad baserar jag min tes på? Alla som är i opposition står utan reell makt att påverka. Åsikter och tyckanden kan lämnas in men det är upp till makthavarna att besluta och där har en opposition uppdraget att försöka påverka olika beslut. Och där står SDUF idag för vi är inte i en maktposition utan vi står utanför maktens korridor och knackar på dörren för att få en inbjudan till påverkan.

Vår position idag är också en referens, vi blir inbjudna som referens, oftast som ett alibi eller rättare sagt som en ursäkt för att praktisera begreppet tokenism "Vi har SDUF med i referensgruppen". Man tar inte SDUF för en partner, man utövar inget partnerskap med SDUF.

Hänger ni med så långt? SDUF har haft en position som motsvarar en oppositionsorganisation och således stått utanför en reell makt och påverkan och räknas inte som en likvärdig partner i frågor om döva barn och ungdomar.

Videon "Hur tvåspråkigheten fungerar idag?" spreds i början av året och nådde ända till utbildningsdepartementet och ett löfte kom från utbildningsministern Fridolin att det ska bli ett möte under våren.

Videon som gjordes var en protesthandling mot den undermåliga teckenspråksmiljön på skolan. Och med den handlingen nådde vi en tredje grupp, majoriteten utan kunskap om döva och teckenspråk reagerade och förfärades över situationen. På det viset ledde videon till att majoritetsgruppen ställde sig på

vår sida och hjälpte oss att skapa en stark opinionsbildning i skolfrågor och det kan leda till teckenspråkets status i skolorna lyfts och tas på allvar.

Om fler av våra medlemmar är olydiga (endast ickevåldshandlingar) och våra allierade hakar på tåget så når informationen den tredje gruppen. Det sprids då snabbt som ringar på vattnet, ger bra pr för dövorganisationerna, blir medvetandehöjande hos den tredje gruppen, når regeringen som är villiga att lyssna på oss som experter och vi blir synliga i media. På så vis får allmänheten bilda sig sin egen uppfattning istället för att vi är beroende av en liten privilegierad grupps stereotypa värderingar. En statlig utredning har visat att civil olydnad kan bidra till att stärka välfärdsstaten och demokratin*.

Vi behöver aktivism. Vi behöver civil olydnad. Vi behöver våga stå upp mot orättvisor för att nå förändring.

Därför kommer SDUF under förbundsstämman i Umeå utlysa året 2015 till civil olydnad och arbeta för att hitta verktyg i hur man effektivt kan göra motstånd för att nå förändring.

Nu fightas vi!

*Statens Offentliga Utredningar, SOU 1999:101 citat Olydiga medborgare att olydnad "kan bidra till att stärka såväl välfärdsstaten som demokratin".

MIA MODIG
FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Likvärdig utbildning

● Vi på SDUF har tillsammans med UH och DBU gjort ett gemensamt uttalande där vi betonar vikten av att det finns en statlig specialskola för våra målgrupper.

Alla tre organisationerna delar den starka åsikten att en statlig skola är ett måste för att kunna erbjuda våra målgrupper en likvärdig utbildning med andra barn och unga i samma ålder. Kommunerna har inte resurserna eller förutsättningarna.

För att våra målgrupper ska få en likvärdig utbildning krävs mindre klasser än den kommunala skolan klarar av att erbjuda, en teckenspråkig miljö och/eller med tekniska hjälpmedel. Vi vill att alla barn och unga som har någon typ av hörselskada eller är döva får undervisning på teckenspråk.

Hela uttalandet kan du läsa på: www.sduf.se

ANNA KAIN WYATT

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
www.sduf.se

Mejla: kansli@sduf.se
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Mia Modig
mia.modig@sduf.se
0730 636 638(sms/3G)

Internationellt volontärprogram

● För dig som är döv eller hörselskadad och som fyllt 20 år och vill resa och upptäcka världen. Västanviks folkhögskola i Leksand ska ha en kurs på ett år, med 3 månaders utlandspraktik under vårterminen. Sista ansökningsdagen 15 april 2015.

Läs mer på www.vastanviksfhs.se

Rapport från NUS i Oslo

● Att Tänka Nytt. Det var våra utmaningar under årets Nordic Deaf Youth Seminarium (NUS) under helgen 13-15 mars i Oslo, Norge. Deltagarna från fyra nordiska länder var närvarande: Sverige, Norge, Danmark och Finland.

Den första delen av programmet öppnades med hur du lyckas få en idé att bli till verklighet. Eva Skovli från Norge delade med sig sina hemligheter om hur hon skapat en framgångsrik webbshop från grunden som så småningom såldes. Är ni sugna på att starta eget företag? Allt är möjligt!

Sedan hade vi Malin Johansson från Sverige som genom ett genusperspektiv uppmärksammade hur normer påverkar våra liv. Är normkritiskt tänkande nödvändigt? Hur ska vi annars bli medvetna vad vi gör med våra liv, fatta beslut, behandla andra och reagera i olika sorters situationer. Deltagarna fick också testa frågesport som handlade om kvinnohistorien och även statistik om män och kvinnor i Norden.

Netta Keski-Levijoki från Finland tog upp ett känsligt ämne, döva och pengar. Ett ämne som kan anses som tabubelagt men samtidigt behövs detta uppmärksammas. Till exempel när man försöker dra fördelar av sin dövhet eller hörselskada. Att man får fri entré till museer, rabatterade bio- och kollektivtrafikbiljetter – ja, listan är lång. När är det moraliskt lämpligt att undvika att betala något och när det inte är det? Har vi blivit vana vid att få gratis eller rabatterade saker? Varför rycker vi på axlarna och visar en attityd av likgiltighet även när vi är medvetna om att det finns ett problem? Har vi inte ett moraliskt ansvar att se till att systemet inte missbrukas? Ska vi samla in våra handikappersättningar till bättre saker, t.ex. att stödja lokala döva idrottsföreningar eller ideella dövorganisationer?

Som ni kan föreställa er, var helgen full av härliga och livliga debatter bland deltagarna. Vi hade även en frågestund med en panel som täckte frågor som diskuterades under dagen. Något som var återkommande var att det alltid fanns andra perspektiv. Det här seminariet fick oss att tänka nytt! Nya vänner och återknytande kontakter med gamla kompisar bevisade att NUS blev väl genomfört! Och inte utan nordisk stolthet, såklart!

Stort tack till NDFU som var värd för årets NUS. Om NUS 2017 ska ske på Island eller i Finland är ännu inte bestämt.

Vågar du tänka nytt nu?

JULIA VELASQUEZ

Stadskampen i Härnösand

● Stadskampen för år 2015 arrangeras av Norrlands Ungdomsklubb. Alla ungdomsklubbar i Sverige skickar sex deltagare var och tävlar mot varandra i olika grenar. Ta chansen att få representera din stad och anmäl dig till din ungdomsklubb!

Plats: **Härnösand**

Datum: **4-6 september**

Antal deltagare per ungdomsklubb: **6 deltagare**

Kostnad per deltagare: **Endast 300 kr för resor, kost, logi och aktiviteter.**

Sista anmälningdagen för Ungdomsklubbar: **30 juni 2015**

Facebook-sida: **Stadskampen 2015**

Vår efterlängtade språkresa till USA

● Vi är mycket glada att kunna presentera vår språkresa år 2015! Det går till i Indiana i USA, där svenska ungdomar får chansen att bland annat uppleva det amerikanska nationaldagsfirandet 4 juli och lära sig engelska och amerikanskt teckenspråk i skolan. Kolla vår hemsida för mer information.

Datum: **2-18 juli**

Plats: **Indiana School for the Deaf (ISD), Indianapolis, Indiana, USA**

Antal: **ca 10-12 deltagare, döva och hörselskadade**

Ålder: **13-17 år**

Kostnad: **Inte klart än – vi uppdaterar på hemsidan.**

Sista anmälningdagen: **19 april 2015**

Mer information på vår hemsida: www.sduf.se/sprakresa

Vi söker ekonomiassistent på 50 %

● Vi söker nu en person som kommer löpande att jobba med förbundets ekonomi och administration, bl.a. lön, fakturor, årsredovisning, budgetarbete, medlemshantering och resebokningar. Kravet är att du är teckenspråkig, kan flytande skriven svenska och har en för jobbet relevant utbildning eller dokumenterad erfarenhet av liknande arbetsuppgifter. Vi ser gärna att du är ung då det passar vår målgrupp.

Sista ansökningsdagen 16 april. Mer information om tjänsten och hur man ansöker finns på vår hemsida!

www.sduf.se

Kraften i sociala medier – till teckenspråkets fördel

För många år sedan när sociala medier började spridas och finnas mer tillgängligt i både datorer och mobiler, så var jag en av dem som var ganska skeptisk. Jag erkänner att jag tyckte det var onödigt och jag förstod mig inte riktigt på vad som var så bra med att hänga på olika sidor på datorn. En digital

mötesplats, varför behövs det?

Efter en del påtryckningar så skaffade jag mig i alla fall ett konto hos Facebook. Mest var det för att få kontakt med gamla klasskamrater och med åren så har det även utökats med Instagram. En kort period hade jag även en blogg men den tog alldeles för mycket tid. Stressen av att försöka få till bra inlägg blev alltför jobbig så bloggen blev snabbt vilande. Jag upptäckte så småningom tjusningen med att delta i sociala medier. Det var kul att få kontakt med nya och gamla vänner, få se och läsa vad som händer i deras liv.

Med åren har de sociala medierna för mig blivit en viktig mötesplats, möten för kontakt, kunskap och diskussioner. Jag kan träffa andra som delar samma intressen som jag och i slutna forum finns möjlighet att diskutera den senaste spritsen för att göra fantastiska tårtor eller den bästa rasen hos höns för att få de bästa frukostäggen. Jag kan få veta det senaste om vilka produkter jag skall undvika som miljömedveten och jag kan få tips på recept från världens alla hörn. Om jag drabbats av en sjukdom kan jag få tröst och förståelse hos andra medmänniskor som finns tillgängliga bakom sina skärmar och delar med sig sina erfarenheter liknande mina upplevelser. Jag kan snabbt byta, sälja eller skänka saker som jag inte behöver längre, men även få och köpa andra saker. Av vänner kan jag få tips på senaste filmen, var de bästa sushirestaurangerna ligger eller vilka sevärdheter som jag inte får missa på min utlandsresa.

Sociala medier skapar också förutsättningar för en snabb spridning av information. I förra numret av DT läste vi om Jonna Delvert som tillsammans med sina klasskamrater gjorde en film om den försämrade teckenspråkskvaliteten i skolan. Filmen spreds otroligt snabbt och flera fick möjlighet att diskutera sina egna erfarenheter. Spridningen gjorde att diskussionen om tvåspråkighet ökade lavinartat och filmens budskap nådde media och Regeringen.

Den 14 mars fick återigen sociala medier en viktig roll i att sprida ett budskap – den här gången från Melodifestivalen. Det var inte artisterna, låtskrivarna eller texterna som var intressanta utan teckenspråksgestaltningen och möjligheten att få Melodifestivalen tillgänglig för oss direkt hemma i tv-soffan. Efter kamerorna släckts i Friends Arena så finns filmerna kvar i de sociala medierna, aktörernas fantastiska jobb diskuteras och analyseras. Det som gjorde mig glad var hur succén nådde vardagliga Svenssons, grannen, skolkamratens mammas moster och killen som jobbar i mataffären. Alla som delade och spred filmerna gjorde även någonting mer – de visade kraften i sociala medier men också kraften i teckenspråket. De visade att intresset för teckenspråk är i allra högsta grad levande.

Sociala medier ger oss stora möjligheter att skapa mötesplatser, men också sprida kunskap och förståelse, ge kraft åt budskap och låta fler få ta del av olika nyheter. Även om sociala medier är en fantastisk plats för nya möten så får vi inte glömma hur viktiga de fysiska mötesplatserna är. Vi har dövföreningar runt om i landet som gör ett fantastiskt arbete för att skapa mötesplatser för medlemmar. En annan mötesplats som jag längtar till är sommarens olika läger. Kanske vi möts på något av dessa?

MALIN TÖRBY VUKŠA
STYRELSELEDAMOT

SDR Stockholm
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
Tel. vxl: 08 442 14 61

SDR Leksand
Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247 140 65

sdr@sdr.org
www.sdr.org

Förbundsordförande:
Hanna Sejlitz
hanna@sdr.org
0723 211 132 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:
Jenny Ek
jenny.ek@sdr.org
0735 308 434 (sms)

Försäljning:
shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Bli medlem:
medlem@sdr.org

**Sveriges Dövas
Pensionärsförbund:**
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterrommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Stort intresse för läger

● Under sommaren 2015 arrangeras två läger på Västansviks Folkhögskola – ett familjeläger och ett CODA-läger. Glädjande nog har intresset varit så stort att båda lägren blev fullsatta på kort tid och reservlistan är lång.

Skrivelse om integrerade elever i skolan

● Med anledning av SPSM:s studie om integrerade hörselskadade elevers situation i skolan enades SDR tillsammans med andra organisationer om en skrivelse till utbildningsminister Gustav Fridolin. Studien visar på flera sätt att hörselskadade elever har en svår situation i skolan, samtidigt som kommunerna ofta saknar kunskap om barnens behov och om de åtgärder som krävs. Vårt krav är statligt finansierade, regionala resurscentra med ansvar för hörselskadade, döva och dövblinda elevers skolgång, oavsett vilken skolföring eleverna går i. Varje resurscenter ska samla en gedigen kompetens för att kunna stödja denna målgrupp, deras vårdnadshavare och skolor, genom att bland annat erbjuda teckenspråkskurser och teckenspråkslärare till undervisning i ämnet teckenspråk i de kommunala skolorna.

Tolkutbildning på folkhögskolan

● Statskontoret har fått i uppdrag av Regeringen att se över hur den framtida tolkutbildningen på folkhögskolor ska organiseras och finansieras. Förbundet följer arbetet som pågår fram till den 30 oktober 2015, då Statskontoret ska presentera resultatet.

De medel som tidigare fördelades mellan folkhögskolorna med tolkutbildning, fördelas även sedan hösten 2013 till tolkutbildningen vid Stockholms universitet. SDR har fått information om att anslagen till folkhögskolornas tolkutbildningar kommer att minska, för att resurserna ska räcka till båda formerna av utbildningen. Det innebär att antalet folkhögskolor som ges möjligheten att erbjuda tolkutbildning kan komma att minska.

Projekt leder till utbildning för döva tolkar

● Projektet har under sitt första år lyckats visa behovet av utbildning för döva tolkar och döva översättare och därför har SDR skickat in en fortsättningsansökan på två år. Om ansökan beviljas kommer projektet att arrangera en pilotutbildning på ett år i samarbete med flera folkhögskolor samt Stockholms Universitets teckenspråksavdelning. Pilotutbildningen är planerad att starta hösten 2015. Stockholms Universitet kommer även att ge tre kurser som riktar sig till de som vill arbeta med språk och översättning. Två kurser startar nu i höst 2015 och den tredje startar hösten 2016.

Du som är intresserad av att arbeta med språk och översättning – missa inte den möjligheten!

Biståndsprojekt avslutas

● Fem av SDR:s åtta biståndsprojekt kommer att avslutas efter att MyRight inte beviljat projektansökningar och att SDR:s föreningar med biståndsprojekt inte har egenavgift eller av annan anledning valt att avsluta projekten. Tre projekt fortsätter i Bolivia och Nepal, varav ett projekt i Nepal är riks-täckande och ett lokalt. Under WFD:s kongress i sommar är temat mångfald och under en dag är utvecklingsländerna i fokus. SDR kommer att genomföra ett mindre globalt MyRight-projekt tillsammans med Nicaragua, Bolivia, Sri Lanka, Nepal och Rwanda. Syftet är att utbyta erfarenheter och knyta kontakter med varandra och övriga kongressdeltagare, men också ha möten med de länder vars projekt ska avslutas.

SDR lämnar anbud på Bildtelefoni.net

● SDR har genom ett pressmeddelande gett beskedet att förbundet, genom sitt helägda bolag SDR Tecken AB, kommer att lämna anbud i upphandlingen av Bildtelefoni.net. Mer om det finns på sidan 8. Se också www.sdr.org för pressmeddelande och Hanna Sejlitzs blogginlägg på teckenspråk.

Avgående ordföranden Paula Larsson och mötesordföranden Göran Alfredsson samt den nya ordföranden, Karima El Moussaoui.

Borås dövas förening har fått nya unga ansikten

Här i Borås har vi fått en rejäl blodtransfusion. En ny ordförande och sekreterare i Borås dövas förening. Lördagen den 21 februari höll vi vårt årsmöte och glädjande nog, fanns två unga flickor som gärna ville ställa upp i styrelsen. Karima El Moussaoui, endast 22 år valdes till ordförande. Vi säger lycka till och vi skall ge henne allt det stöd hon behöver. Som sekreterare fick vi Annika Tallberg, även hon är ung.

Gubbarna Göran Alfredsson och Roland Califf delar på kassörsjobbet, och som trogen ledamot står Jan-Ove Bjurling kvar. Revisorer blir Dan-Åke Söderström och Berit Forsberg, med Gunnar Törner som suppleant. Korrespondentjobbet fortsätter Berit Forsberg med.

Den 11 februari höll Borås Dövas Pensionärsförening sitt årsmöte. Där blev det inga större förändringar. Ordförandeklubbans släpper inte Roland Califf i första taget och kassör fortsätter Dan-Åke Söderström att vara. Berit Forsberg är sekreterare sedan många år tillbaka och vår trotjänare Jan-Ove Bjurling kvarstår som ledamot. Revisorer blir Christer Larsson och Bo Johansson.

Berit Forsberg

Vill du sälja böcker till mig?

Jag önskar att köpa alla slags böcker som handlar om döva och hörselskadade. Allt är av intresse.

Ingvar Hjalmarsson

Kontakt: ingvar.hjalmarsson@outlook.com

Tel. nr: 0143 - 311 25

Stöd varandra i den turkosa världen tycker insändaren.

SDR borde köpa tårta av teckenspråkig konditor

Det var trevligt att SDR publicerade en bild på en tårta på Facebook på sin 93-årsdag i februari. Grattis på 93-årsdagen!

Jag hade dock gärna velat se att SDR köpte en tårta av en teckenspråkig konditor. Det är viktigt att förbundet tänker på att handla "lokalproducerat", det vill säga av turkosa teckenspråkiga döva företagare. Om SDR gör så blir både förbundets ställning och de teckenspråkiga företagens ställning starkare. Ett exempel är att vi i julas delade ut julklappar till vår personal, som kom från SDR:s butik Gåvan. Det är ett bra sätt att få SDR att synas mera. Folk frågar var vi har köpt dem – vi svarar att det är från SDR.

Om vi tänker på att köpa och sälja till varandra i den turkosa världen så får det oss att växa större än vi trodde var möjligt. Hoppas SDR blir bättre på att tänka i turkosa termer framöver!

Entreprenör

SDR svarar:

Tack för gratulationerna!

SDR har som förbund ett särskilt ansvar att föregå med ett gott exempel och främja döva och teckenspråkiga entreprenörer. Vi känner dock inte till alla entreprenörer och leverantörer som finns på marknaden i Sverige. Döva och teckenspråkiga entreprenörer är välkomna att skicka in kontaktuppgifter och en kort information om vilka varor och tjänster som de kan erbjuda på: sdr@sdr.org.

Då får vi en större kännedom om vilka företagare och entreprenörer som finns.

Jenny Ek, kommunikationsansvarig

Insändare skickas till redaktionen@dovastidning.se eller postas till: **Dövas Tidning, Rissneleden 138, 5 tr, 174 57 Sundbyberg.** Du får gärna publicera insändare under signatur. Men bifoga alltid namn och adress till redaktionen (som har tystnadsplikt). Vi förbehåller oss rätten att korta och redigera insändare. Korta texter vinner fler läsare!

Julias kluriga

Poäng:

5

4

3

2

1

Gör frågesporten på egen hand, eller tävla mot vänner!
Välj ämne först och gå sedan igenom ledtrådarna en i taget. Svara när du tycker att du kan svaret. (Facit på sidan 26.)

Historia: Ett årtal	Första Olympiska sommarspelen äger rum i Aten, Grekland.	Stockholms idrotts-park invigs men rivs för OS i Stockholm 1912.	Dövas kvinnoförening i Stockholm stiftas den 23 februari.	MDCCCXCVI	3654-1758=?
Mat: En efterrätt	Man fyller smeten i lager på lager och den avslutas med glasyr.	En festkaka med anor från 1600-talet. Ju finare kaka desto finare fest.	Smeten består bland annat av ägg, potatismjöl och socker.	Känd i södra delen av Sverige och är numera EU-skyddad.	På skånska kallas den: "spiddekauga".
Porträtt: Vem är jag?	Hans namn betyder segrare.	En skånepåg som studerat på Serieskolan i Malmö.	I Serienördens kokbok kan man hitta hans illustrationer.	Serieskapare vars roliga bok kan hittas på dasset.	Han ligger bakom den dövhistoriska serieboken "Sejer".
Geografi: En stad	Staden har ett slott som uppfördes på 1300-talet, mitt i staden.	Under Melodifestival-finalen sändes tecken-språksartisternas gestaltningar härifrån.	Under första hälften av 1900-talet var staden känd som "skostaden".	Ligger i landskapet Närke.	Utopade sig som Europas teckenspråks-huvudstad.
Natur: En växt	150 miljoner av mina vänner odlas varje år i Sverige.	Mitt ursprung är södra Europa, norra Afrika och delar av Asien.	I snitt håller jag mig vid liv i ca 5-7 dagar.	I kalendern är min dag den 15 januari.	Jag är känd i Holland.

FRÅGOR: JULIA KANKKONEN KÄLLOR: NE, WIKIPEDIA M.M.

Läs senaste nytt på
dovastidning.se

i mobilen
på din dator
på surfplattan

Dövas Tidning rättar

● En redigeringsmiss gjorde att delar av informationen om futsal-VM i Bangkok, Thailand, 20-28 november, föll bort i artikeln "Det här händer under 2015" i förra numret. Här är informationen i sin helhet:

Damerna kvalificerade sig till VM från EM slutspelet i höstas genom att knipa den 9:e och sista platsen. Några kvalificerade länder på herrsidan kommer inte till start i VM på grund av missad anmälan eller att de tackat nej till att delta. Sveriges herrar har tackat ja till friplatsen i VM och försöker nu att lösa det ekonomiska. Både Sveriges damer och herrar har medaljchanser beroende på hur det går i grupp-spelet.

DT beklagar missen.

De kan varken prata om sig själva eller om andra

Det är nyår och jag och min pojkvän sitter på en hotellrestaurang vid västkusten och har havet och båtarna som utsikt. Det är sent och mörkt och stearinljusen på restaurangen blir dubbelt så många för de reflekteras i panoramafönstret.

Vi serveras en trerättersmiddag och en flaska rödvin. Vi väntar på förrätten som består av färsk lax från västkusten som ackompanjeras av mousserande vin. Vårt bord står vid fönstret som går från golv till tak. Samtalsämnen flödar, vad som kommer att hända under våren, sommarplanerna smidas, vi pratar om plugget, jobbet, drar mindre lämpliga skämt och skrattar. Vi går över till att diskutera vår omgivning: familj, vänner och bekanta. Utbyter roliga och saftiga nyheter. Sen fortsätter vi vårt samtalsämne som vi hade tidigare hemma, hur man tjänar pengar, hur mycket man bör lägga ut när man reser och hur mycket man får i lön.

Jag börjar kolla mig runtomkring och betraktar de andra paren. Några är i vår ålder, några andra är äldre och paret i 50-årsåldern bredvid oss väntar på huvudrätten. Vi börjar kolla på dem och diskuterar vad vi tror att de heter, jobbar med, sysslar med och var de kommer ifrån. Vi turas om att titta på dem i smyg och bygger upp en rolig historia om dem och vi kan inte hålla oss för skratt. Men sen slår tanken mig att de inte utbyter några ord alls med varandra.

– De säger ingenting till varandra, säger jag.

Paret sitter framför varandra och har nu precis fått huvudrätten serverad. De börjar äta i tystnad, smuttar på vinet och undviker att möta varandra med blicken. Vi börjar undra varför de inte pratar med varandra. Ett dåligt äktenskap? Ett äktenskap som är så långt att de inte har något att prata om längre? Har någon av dem gjort något dumt? Sen börjar vi titta åt andra håll. Och inser att det är samma sak vid många andra bord. Många par sitter tysta och säger inte ett ord. Många dåliga äktenskap? Många för långa äktenskap? Många som varit dumma?

– Varför är det många här som inte pratar med varandra? frågar jag förvånat.

När efterrätten serveras funderar jag på vad vi har diskuterat under hela restaurangbesöket.

Icke lämpliga skämt. Skvaller. Hemligheter. Pengar. Och påhittade historier om bordsgrannarna.

Då slog det mig.

De kan inte ha något att prata om.

De kan inte skämta om olämpliga saker. Inte berätta någon smaskig nyhet. Inte prata om någon hemlighet. Inte diskutera om hur mycket de tjänar. Inte diskutera hur man löser sina barns problem.

Inte heller kan de hitta på någon historia om sina bordsgrannar.

Länge leve teckenspråket!

MOA GÄRDENFORS

Vi erbjuder en teckenspråkig studiemiljö där alla använder teckenspråk!

Språkintresserad?

Välkommen att söka till
teckenspråkstolk- och
dövspråktolkutbildningen

För mer information:
Tel: 0247-641 30 | vastanvik@sdrf.se

Besök gärna vår hemsida:
vastanvik.se

 Västerviks
folkhögskola
Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

Rätt svar på Julias kluriga

Historia: År 1896
Mat: Spettekaka
Porträtt: Viktor Jäderlund
Geografi: Örebro
Natur: Tulpan

Är vi nöjda med kvaliteten inom TV-utbudet?

SDR, i samverkan med Stockholms Dövas Förening, ordnar ett öppet fokusseminarium på Dövas Hus i Stockholm **onsdagen den 15 april klockan 18-21**.

Är vi nöjda med TV-utbudet för döva? Har TV-kanalerna god dövkompetens och erbjuder bra teckenspråkskvalitet? Vem bevakar teckenspråksnivån i exempelvis teckenspråkstolkade program?

Inbjudna gäster inom TV-branschen och teckenspråkstolkare finns på plats. Alla är välkomna! Dock finns det begränsat platser i lokalen, så först till kvarn gäller! Moderator blir Mia Modig. Seminariet livesänds på www.sdr.org. Café & Bar Albert har öppet från klockan 17.

Skånes Dövas Distriktsförbund &
Silverforsen Folkets Park Kävlinge

FRÅGETÄVLING!

Frågetävling: max 4 personer/lag, 200 kr
inkl fika, potatissallad + hamburgare eller korv och dryck, barn 20 kr

Övernattning!

Övernattning med husvagn/tält inkl el - 150 kr/natt

UTSTÄLLNINGAR!

Utställningsplats till företag/föreningar: bord/ 2 stolar inkl. el & fika - 300 kr.

Anmälan till: christina.krol@silverforsen.se Bildtelefon 040-67 48 773@t-meeting.se

Betala till SDDFs bankgiro nr: 456-2427 Senast: 1 maj 2015.

Skriv på inbet. talong vad ni önskar äta, lagetsnamn och hur många ni är.

Plats: Silverforsen Folkets Park, Dalgatan, Kävlinge

TECKENSPRÅKIGAS DAG

SÖNDAG 21 JUNI KL.10:00

SPEL&LEK&MINGEL!
FIKA!

Fritt Inträde & P-plats

T-MEETING

Nyhet!

TM-Touch för iPad kan nu äntligen föreskrivas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Skåne

Fantastisk videokommunikationslösning med unika egenskaper som inbyggd videosvarare m. m.

Specialanpassad för döva & hörselskadade, synskadade & dövblinda.

Bärbar enhet i iPad som ger dig möjligheter du inte har idag.

Kan nu sökas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Skåne.

För mer information gå in på vår hemsida: www.tmeeting.se eller kontakta oss.